

Śmieciowe umowy – do kosza!

10 czerwca 2012

Państwowa Inspekcja Pracy od lat sygnalizuje, że obecne przepisy ułatwiają pracodawcom zatrudnianie bez umów albo na umowy cywilnoprawne. Do konsultacji społecznych trafił właśnie poselski projekt ustawy, zawierający rozwiązania, które mogą pomóc rozwiązać ten problem.

Jak przypomina „Dziennik Gazeta Prawna”, prawo zobowiązuje firmy, by potwierdziły na piśmie warunki zatrudnienia i rodzaj umowy najpóźniej w dniu rozpoczęcia pracy przez nowego pracownika. Często pracodawcy wykorzystują lukę w prawie i dopuszczają do pracy osobę bez podpisanej umowy, a podczas kontroli inspektora PIP twierdzą, że to jej pierwszy dzień pracy.

Do konsultacji społecznych trafił właśnie poselski projekt ustawy, która zawiera rozwiązania mające uniemożliwić takie praktyki. Autorzy projektu chcą, aby pracodawca był zobowiązany do podpisania umowy o pracę i podania w niej warunków zatrudnienia jeszcze przed dopuszczeniem pracownika do pracy, a także aby inspektorzy PIP mieli prawo nakazać pracodawcy zastąpienie umowy cywilnoprawnej stałym kontraktem w przypadku, gdy wykonywana praca spełnia cechy charakterystyczne dla stosunku pracy.

„Obecnie nagminnie pracodawcy łamią prawo i pod płaszczykiem umów cywilnych ukrywają faktyczną pracę. A przecież zatrudnienie na warunkach charakterystycznych dla stosunku pracy jest nim niezależnie od tego, jaką nazwę strony nadadzą umowie. Inspekcja musi mieć skuteczniejsze narzędzie, a pracodawca, jeżeli się nie zgadza z ustaleniami inspektora, może iść do sądu” – mówi Janusz Śniadek, poseł PiS, były przewodniczący NSZZ „Solidarność”.

Problem dotyczy coraz większej liczby pracowników, szczególnie

w takich branżach, jak handel wielkopowierzchniowy, ochrona, serwis sprzątający, budownictwo. Alfred Bujara, przewodniczący sekcji handlu NSZZ „Solidarność”, szacuje, że bez etatów zatrudnionych jest ponad 40 proc. pracowników sieci handlowych. Dodaje, że związek niewiele może zrobić, bo większość pracowników nie chce walczyć w sądach z obawy przed utratą pracy.

W 2011 r. w wyniku kontroli legalności zatrudniania na podstawie umów cywilnoprawnych oraz prawidłowości nawiązywania stosunku pracy inspektorzy pracy skierowali do właściwych sądów 41 powództw o ustalenie istnienia stosunku pracy 50 osób. Spośród nich 13 było zatrudnionych na podstawie umowy-zlecenia, jeden w ramach umowy o dzieło, natomiast 36 świadczyło pracę bez jakiegokolwiek umowy. W czterech przypadkach inspektor pracy wstąpił – za zgodą powoda – do już toczącego się postępowania sądowego.

Tak mała liczba spraw o ustalenie stosunku pracy wynika także z tego, że pracownicy nie chcą potwierdzać w sądach ustaleń inspektorów. Pracodawcy przy zawieraniu umów-zleceń podsuwają im bowiem gotowe druki oświadczeń, w którym pracownicy deklarują, że świadomie zawierają umowę cywilnoprawną i nie są zainteresowani umową o pracę ze względów osobistych.

W ubiegłym roku nastąpiło rozstrzygnięcie 20 powództw. W 15 przypadkach wydano wyroki ustalające istnienie stosunku pracy. W dwóch przypadkach strony zawarły ugodę przed sądem. Kolejne dwa powództwa oddalono, z uzasadnieniem, że wolą stron było zawarcie umowy cywilnoprawnej. W jednym przypadku sąd umorzył postępowanie. Sądy nadal rozpatrują 21 spraw wniesionych w 2011 r.

Mimo iż inspekcja pracy nie może nakazać pracodawcy zamiany umowy-zlecenia na stałą, to jednak pracodawcy pod presją kontroli coraz częściej decydują się na zmianę warunków zatrudnienia. „Najbardziej efektywną formą oddziaływania inspektorów pracy we wskazanym obszarze jest kierowanie do

pracodawców wystąpień wnoszących o zastąpienie umów cywilnoprawnych kontraktami o pracę oraz o zawarcie jej w formie pisemnej” – informuje Maria Kasprzak-Rawa, rzecznik głównego inspektora pracy. Dodaje, że zdecydowana większość pracodawców stosuje się dobrowolnie do wniosków zawartych w wystąpieniach, czego efektem jest w szczególności przekształcenie stosunków cywilnoprawnych w stosunki pracy, bez konieczności wytaczania powództw sądowych.

W 2011 roku w wyniku realizacji wniosków zawartych w wystąpieniach uzyskano potwierdzenie na piśmie istnienia stosunku pracy dla 5,1 tys. osób będących stronami stosunków pracy oraz dla 5 tys. osób pracujących bez żadnej umowy.

Źródło: [Nowy Obywatel](#)